

WATER NATUURLIJK

Algemene Beschouwingen bij gelegenheid van de voorjaarsnota 2024/begroting 2025

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur, collega's van het Algemeen Bestuur en u Voorzitter,

Wij bespreken vandaag de voorjaarsnota 2024. Een voorjaarsnota met grote plannen in lijn met het Waterbeheerplan 2022-2027, het Bestuursprogramma 2023-2027, de Kaderrichtlijn Water en de voornemens van het DB ten aanzien van het begrotingsjaar 2025. Een voorjaarsnota ook die vragen oproept ten aanzien van de financierbaarheid van alle plannen. Aan het eind van dit debat hopen we de lijnen naar het begrotingsjaar 2025 te hebben uitgezet.

Wij zijn zo ongeveer 15 maanden in deze bestuursperiode en, hoewel we nog niet toe zijn aan de mid time review, is het goed een eerste duiding te geven over het werk van het Dagelijks Bestuur en de werkorganisatie.

Wij zijn als Water Natuurlijk fractie in grote mate tevreden over het werk en de resultaten. Er zijn grote projecten onderhanden, over de voortgang waarover we periodiek geïnformeerd worden. Op het gebied van de aanleg van ecologische verbindingzones, natuurvriendelijke oevers en beekherstel wordt goede voortgang geboekt, er wordt gewerkt aan het herstel van biodiversiteit door de aanleg van nieuwe- en een meer ecologisch beheer en onderhoud van bestaande natuur. Wij rekenen erop dat wij deze voortgang straks terugzien in de vorm van ingehaalde achterstand in het realiseren van de kilometers en hectares natuur opgave. Het hoogwaterbeschermingsprogramma is volop in ontwikkeling en de start van de uitvoering is aanstaande. Naast veiligheid speelt hier vergroting van de klimaatbestendigheid in het verband van de klimaatadaptatie.

Waar wij de koers van het DB in grote mate steunen willen we een aantal opmerkingen maken in aanvulling en deels in correctie op bestaand en op nieuw beleid.

Financiën

Zowel op korte als op middellange termijn dreigen tekorten in de begrotingen te ontstaan. De voornemens tot realisatie van werken aan de RWZI's, de implicaties van de KRW, het hoogwaterbeschermingsprogramma en herstel en aanleg van natuur zijn ambitieus en vragen grote investeringen. Investeringen die deels per direct noodzakelijk zijn, die een directe bijdrage leveren aan schoon /schoner water, die noodzakelijk zijn voor de veiligheid en leiden tot herstel van de natuur. Fasering en uitstel zal leiden tot meerkosten op termijn en van afstel kan geen sprake zijn. Het voorstel om het kader te verhogen met een opslag van 2% heeft onze instemming. Indien dit niet gebeurt moeten er keuzes gemaakt worden over de inhoud, terwijl die inhoud is afgestemd op het Waterbeheerplan, wettelijke verplichtingen en de benodigde veiligheid en klimaatbestendigheid.

Maaisel

Het is ons al jaren een doorn in het oog dat maaisel aan de randen van waterlopen niet wordt weggehaald waardoor de te korte kringloop water-oever-water in stand wordt gehouden en nutriënten terugvloeien in het water. We moeten de watergangen chemisch schoon krijgen en

ecologisch gezonder. Los van de KRW hebben we ook als kerntaak het verkrijgen van schoon en gezond water voor ons drinkwater, voor de landbouw, voor onze natuur en als zwemwater.

Wij zijn er voorstander van dat het maaisel wordt afgevoerd om te worden vergist voor de productie van biogas. Naast dat op die manier wordt voorkomen dat nutriënten terugvloeien in het water draagt dit ook bij aan onze doelstellingen op het gebied van energieneutraliteit. Voorzitter, wij dienen hierover een motie in.

Geen toevoer van water naar de Maashorst

Voorzitter, het wil maar niet bekliven bij het ambtelijk apparaat, maar water brengen naar de Maashorst is wat ons betreft een niet begaanbare weg. Keer op keer hebben wij vanuit onze fractie beargumenteerd dat naar het laatste gebied in ons werkgebied met uitsluitend gebiedseigen water geen water van elders mag worden aangevoerd. Hydrologisch en ecologisch zou dat rampzalige gevolgen hebben. Dus stop verdere onderzoeken naar de mogelijkheden. Het is weggegooid geld. Water Natuurlijk zal nooit akkoord gaan met een voorstel tot aanvoer van water van buiten de Maashorst. Vanuit onze fractie zijn keer op keer suggesties gedaan om maatregelen te nemen die het water in de Maashorst vasthouden. Graag vernemen wij van het DB of u onze mening deelt.

De impact van de KRW

Het jaar 2027 nadert met rasse schreden. Wij zullen als waterschap beoordeeld worden op de resultaten die we behaald hebben met onze maatregelen onze watergangen schoner te krijgen. Niet alleen de resultaten zullen beoordeeld worden, maar ook onze inspanningen. Het is mede om die reden dat wij voorstander zijn van de reeks van aangekondigde inspanningen en maatregelen om de watergangen schoner te krijgen. Wij kijken uit naar de bijeenkomst in het najaar over het handelingsperspectief voor het halen van de KWR doelen. Sprekend over het kennisniveau van de leden van het AB, is het goed eraan te herinneren dat wij de afspraak maakten als AB in het najaar met het DB de discussie te voeren aan de hand van scenario's over de kostenopbouw bij de nieuwbouw en renovatie van RWZI's.

Bloemrijke dijken

In het verleden zijn er door het waterschap afspraken gemaakt over het gebruik van meerdere dijken ten behoeve van grazende schapen. Aan een aantal van die afspraken zitten wij nog vast. Maar dat geldt niet voor alle dijken en het Waterschap moet zich inspannen met gebruikers tot overeenkomsten te komen. Duidelijk is inmiddels dat veiligheid en biodiversiteit gediend zijn met bloemrijke dijken. Zij blijken veel sterker te zijn dan dijken waarvan grazend vee en in het bijzonder schapen het gras kort houden. Binnen het kader van klimaatadaptatie is intensivering van de inspanningen verstandig.

Oppervlaktewater, ondiep grondwater en diep grondwater

Water Natuurlijk denkt dat rond het beheer van water, de zuivering van water en de drinkwatervoorziening goede afspraken gemaakt moeten worden tussen alle partijen die hierbij een rol spelen. Wij vragen het DB op de toekomst te anticiperen in overleg met de waterpartners. In dat verband is actieve afstemming tussen waterschappen en provincie over de verdroging- en droogte-agenda wenselijk.

Stedelijk water en stedelijk afvalwater

Water Natuurlijk vindt dat een aantal gemeentes achterblijft bij het afkoppelen en dezelfde en/of andere gemeentes te weinig doen om de overstort van rioolwater te verbeteren. De vraag rijst of het waterschap niet te lankmoedig is en nadrukkelijker op de trom moet slaan. Er is bij het waterschap geld beschikbaar om particulieren te helpen. In ons werkgebied zijn er een aantal gemeentes die zeer voortvarend werken aan afkoppeling en verbetering van het rioolstelsel om overstorten te verbeteren, er zijn ook gemeentes die achterblijven. Hier ligt een ambassadeurstaak voor het DB.

Bekendheid van het waterschap en de rol van het AB daarbij

Voorzitter, het waterschap heeft niet de bekendheid die het zou moeten hebben en krijgt niet de waardering die het verdient. Ruim 500 ambtenaren en bestuurders sloven zich dagelijks uit om te werken aan waterveiligheid, klimaatbestendigheid, gezond en schoon water en aanleg en herstel van natuur. Water Natuurlijk is van mening dat wij er ambtelijk noch bestuurlijk in slagen om bij onze inwoners en bedrijven waardering te oogsten. Bedrijven kennen ons wel, maar de inwoners van ons werkgebied kennen ons niet of nauwelijks. Enkele jaren geleden is een gemengd samengestelde werkgroep van ambtenaren en bestuurders aan het werk geweest rond voorlichting, participatie en imagoverbetering. Het is goed om zo'n samengestelde werkgroep nogmaals aan het werk te zetten. Met name rond participatie bij gebiedsgerichte aanpak zijn grote vorderingen gemaakt. Rond voorlichting en imagoversterking lijken ons verbeteringen haalbaar. Hoe staat het DB hier tegenover?